

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

ОПШТИНА ВРБАС

ОПЕРАТИВНИ ПЛАН МОБИЛНОГ ТИМА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА И РОМКИЊА ОПШТИНЕ ВРБАС ЗА 2025. ГОДИНУ

Увод

Општина Врбас је током 2023. године потписала Споразум о сарадњи са СКГО који се односи на реализацију Програма „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“, којим је Општина Врбас потврдила своју спремност за остваривање циљева Програма, са циљем унапређивања положаја Рома и Ромкиња у општини Врбас, у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији, чији је циљ да пружи свеобухватну подршку ЈЛС у унапређењу/развоју ЛАП за инклузију Рома, успостављању и функционисању мултисекторског радног тела и Мобилних тимова за инклузију Рома.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2025. до 2027. године представља стратешки важан документ за социјалну инклузију Рома и Ромкиња на локалном нивоу.

Формирање Мобилног тима

Именован је Мобилни тим за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу (у даљем тексту: Мобилни тим), Решење бр. 06-4-307/2023-III/02 од 21.12.2023. године.

У раду Мобилног тима учествују представници локалне самоуправе – општинске управе Врбас (као и представници: Центра за социјални рад, Дома здравља, ОШ Братство јединство, Средње стручне школе 4. јули, Националне службе за запошљавање, ОШ 20. октобар, Црвеног крста, ПУ Бошко Буха, координатор за ромска питања) и раде на пословима који су у вези са остваривањем права Рома и Ромкиња.

Поред наведених организација/институција/установа, чији представници су укључени у рад ЛКТ/Мобилног тима у процес социјалног укључивања Рома и Ромкиња потребно је укључити и друге представнике јавног, приватног и цивилног сектора - све јавне институције и невладин сектор који кроз своје програме деловања могу допринети инклузији и успешној социјалној интеграцији Рома и Ромкиња, као и унапређењу њиховог положаја.

Мобилни тим подстиче директно примењивање стратешких мера у органима и установама; обилази ромска насеља на основу утврђеног плана; сарађује са Националним саветом ромске националне мањине и организацијама цивилног друштва; обавештава органе јавне управе о проблемима у вези са применом стратешких мера; припрема иницијативе и пројекте којима се осигурава сарадња локалних организација и партнера у процесу унапређења положаја Рома и Ромкиња; прикупља податке о остваривању стратешких мера.

Сходно потписаном Споразуму о сарадњи између Општине Врбас и Сталне конференције градова и општина - Савез градова и општина Србије (СКГО), кроз Програм „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу”, обезбеђује се део средстава из буџета Општине у 2025. буџетској години, а ради финансирања спровођења активности предвиђених Оперативним планом од стране именованог Мобилног тима за инклузију Рома у локалној заједници. По питању буџетирања, Општина Врбас је преузела обавезу да обезбеђује и сопствено учешће за операционализацију наведеног плана.

Планирање сопственог учешћа Општине за реализацију Оперативног плана врши се на начин да се отвара посебан пројекат (у складу са предвиђеним наменама средстава) у буџету Општине Врбас, у одговарајућем програму, са извором финансирања 01 – Општи приходи и примања буџета - део суфинансирања Општине. Вредност финансијске подршке у реализацији оперативног плана из средстава програма се планира извором финансирања 56 - Финансијска помоћ ЕУ са износом суфинансирања (на основу Уговора), а у складу са чланом 5. став 6. Закона о буџетском систему, према којем орган надлежан за послове финансија отвара део позиције за спровођење предметног пројекта. Укупна вредност планираних средстава за реализацију активности предвиђених овим оперативним планом за 2025. годину обезбеђују се на претходно описани начин, кроз планирање расхода и издатака у буџету Општине Врбас.

СКРАЋЕНИЦЕ:

Мобилни тим	Мобилни тим за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу
ОШ	Основна школа
ЦСР	Центар за социјални рад
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ПА	Педагошки асистент
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња
НВО	Невладина организација
СКГО	Стална конференција градова и општина
НСРNM	Национални савет ромске националне мањине
СШ	Средња школа
ОШ	Основна школа
ППП	Припремни предшколски програм
ЈПУ	Јавна Предшколска установа
ЦК	Црвени крст
ФООО	Функционално основно образовање одраслих
ОП	Оперативни план

ОБРАЗОВАЊЕ

<p>Веза са политикама инклузије Рома / стратегијом вишег реда</p>	<p><i>Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године:</i></p> <p>Посебни циљ 3: Развијен образовни систем као инклузивна, интеркултурална, недискриминаторна и безбедна средина за децу ромске националности и сву другу децу, обезбеђивањем пуне укључености у предшколско, основно, средње и високо образовање, и пружање подршке функционалном образовању одраслих Рома и Ромкиња, уз повећање делотворности и ефикасности механизма за борбу против дискриминације и циганизма као облика расизма.</p> <p>3.1.4. Организовати информативно-едукативне активности (радионице, кампање) у заједници у циљу информисања родитеља деце узраста 3 – 5,5 година о правима и могућностима уписа деце у предшколске установе и родитеља деце стасале за припремни предшколски програм о правима и обавезама у вези са похађањем ППП.</p> <p>Мера 3.2. Смањење образовног јаза потпуним обухватом деце ромске националности узраста 5,5–6,5 година Припремним предшколским програмом (у целодневном или полудневном трајању).</p> <p>3.2.1. Идентификовање деце ромске националности (разврстани по полу) узраста 5,5 – 6,5 година која су стасала за похађање припремног предшколског програма, кроз синхронизовану и ефикасну подршку за укључивање деце ромске националности у припремни предшколски програм интерсекторским повезивањем релевантних локалних актера (матичних служби ЈЛС, школских управа, предшколских установа, домова здравља, центара за социјални рад, организација цивилног друштва).</p> <p>Мера 3.3. Повећати обухват ученика припадника ромске националне мањине обавезним основним образовањем спровођењем постојећих прописа о упису у основну школу и доследно спречавање неоправданог уписа у специјално основно образовање посебно за децу која живе у ромским насељима и условима сиромаштва.</p> <p>3.3.3. Обезбедити делотворне и ефикасне механизме за превенцију и спречавање раног напуштања основног образовања (родно осетљиве) деце ромске националности, као и капацитете образовних установа за њихово спровођење.</p>
<p>Општи циљ</p>	<p>Општи циљ Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022. до 2030. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма, и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва.</p>
<p>Посебан циљ/еви</p>	<p>Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2025. до 2027. године:</p> <p>1.1.1. Ангажовање педагошког асистента</p> <p>1.1.2. Стручна подршка деци ромске националности приликом уписа у први разред ОШ</p> <p>1.1.3. Информисање ученика о коришћењу механизма афирмативних мера (разговори ПА са ученицима и родитељима)</p> <p>1.3.5. Промоција значаја образовања додељивањем награда ученицима завршних разреда ПУ, ОШ и СШ, ФООО (додела ваучера)</p> <p>1.4.2. Радионице са ученицима завршних разреда ОШ о значају континуитета образовања</p> <p>1.4.3. Радионице и индивидуални разговори са децом о значају образовања, као и правима из области образовања</p>

	1.4.4. Индивидуалне посете и разговори са родитељима деце о значају раног и континуираног развоја и образовања					
Водећи индикатор 1.1. за 2025. годину	<p align="center">Промоција значаја образовања додељивањем награда у виду ваучера за најмање 13 ученика ромске националности завршних разреда основних и средњих школа, као и ученика који завршавају трећи циклус образовања одраслих (ФООО) на територији општине Врбас</p>					
	<p align="center">Почетни показатељи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број ученика ромске националности који похађају 8. разред ОШ школске 2024/2025 биће утврђен; • Број ученика завршних разреда средњих школа ромске националности школске 2024/2025 биће утврђен; • Број ученика који завршавају трећи циклус образовања одраслих ФООО у ОШ „20. октобар” биће утврђен; 	<p align="center">Показатељи исхода</p> <ul style="list-style-type: none"> • Додељено најмање 13 ваучера као награда ученицима завршних разреда из ромске заједнице; 	Остварена вредност	<p align="center">Средства верификације</p> <ul style="list-style-type: none"> • Корисничке листе, списак ученика којима су додељене награде у виду ваучера; • Фотографије; • Медијски извештаји; • Извештај Мобилног тима; 		
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	<p>Постојећи налази указују на то да је укљученост деце и младих из ромске заједнице у образовни систем незадовољавајућа, нарочито у средњошколском и високошколском образовању. Иако је, захваљујући бројним политикама и мерама које су уведене, остварен одређени напредак у протеклих десет година. Званични статистички подаци према попису из 2002. и 2011. године показују да је Рома са завршеном средњом школом 2002 - 7,81% и 2011 - 11,54%. Прелазак из основне у средњу школу код деце ромске националности износи 52,6%, док је стопа завршавања основне школе 61% (МИКС 6 - Србија Истраживање вишеструких показатеља положаја жена и деце 2019/ Србија – Ромска насеља УНИЦЕФ и РЗС).</p>					
Активност 1.1.1.	Састанак Мобилног тима и дефинисање начина додељивања ваучера					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 1. јуна 2025.	Општина Врбас;	Представник ЦСР као члан МТ; Основне школе; Средња школа; Представник ЦК као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

Активност 1.1.2.	Припремање коначног списка за доделу ваучера у циљу промоције образовања и награђивања ученика ромске националности завршних разреда					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 10. јуна 2025.	Општина Врбас;	Представник ЦСР као члан МТ; Основне школе; Средња школа; Представник ЦК као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.1.3.	Церемонија поделе ваучера - награде ученицима завршних разреда ромске националности уз учешће ученика, родитеља и представника ЈЛС, СКГО и НСРНМ уз промоцију и обезбеђивање видљивости програма (донатора, Општине Врбас и Мобилног тима)					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2025.	Општина Врбас;	Представник ЦСР као члан МТ; Основне школе; Средња школа; Представник ЦК као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања; НСРНМ;	Награде ученицима (ваучери), појединачни износ награде износи 15.000,00 РСД	195.000,00	/	195.000,00
Активност 1.1.4.	Припрема извештаја о водећем индикатору уз достављање фотографија и корисничких листа са доделе награде					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јула 2025.	Општина Врбас;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Водећи индикатор 1.2. за 2025. годину	Повећан обухват деце ромске националности у ППП, првом разреду ОШ и СШ, пружање подршке у школовању деце, младих и одраслих из ромске заједнице, кроз ангажовање педагошког асистента за рад са ромском децом у пружању подршке приликом уписа деце у образовно-васпитне установе, подршке у учењу, праћењу редовности похађања наставе и промоцији позитивног односа према школи код ученика ромске националности					

	<p>Почетни показатељи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број деце ромске националности у ППП школске 2023/2024 износи 9; • Број ученика ромске националности у ОШ „Братство Јединство“ Куцура школске 2023/2024 износи 26 ученика; • Број ученика ромске националности у ОШ „Братство Јединство“ Врбас школске 2023/2024 износи 24 ученика; • Број ученика ромске националности у ОШ „Светозар Милетић“ школске 2023/2024 износи 10 ученика; • Број ученика ромске националности у ОШ „Бранко Радичевић“ Равно Село школске 2023/2024 износи 8 ученика; • Процењен број ученика ромске националности у СШ школске 2023/2024 износи 45 ученика; 	<p>Показатељи исхода</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ангажован асистент за додатну подршку ученицима ромске националности приликом уписа, редовног похађања образовно-васпитних установа и пружања подршке у учењу током трајања Оперативног плана, а најдуже до краја септембра 2025. године; • Повећан број ученика ромске националности у ППП, ОШ и СШ; • Реализоване теренске посете породицама у циљу спречавања нередовног похађања наставе; • Број деце уписане уз подршку Мобилног тима у ППП школске 2025/2026; • Број ученика уписаних уз подршку Мобилног тима у први разред ОШ школске 2025/2026; • Број ученика уписаних уз подршку Мобилног тима у први разред СШ школске 2025/2026; 	<p>Остварена вредност</p>	<p>Средства верификације</p> <ul style="list-style-type: none"> • Извештај Мобилног тима; • Фотографије са теренских посета породицама;
<p>Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности</p>	<p>Ромска деца полазе у ППП без претходних припрема и довољно развијених моторичких способности. Веома је важно повећати број деце ромске националности овог узраста и укључити их у предшколске установе. Родитељи деце ромске националности касно уписују децу у ППП и касно се јављају ПУ или их уопште не уписују, овим водећим индикатором ћемо подићи свест код родитеља о важности уписа деце ромске националности у ППП у предвиђеном законском року.</p> <p>Родитељима деце предшколског и основношколског узраста неопходна је подршка приликом уписивања деце у ОШ. Такође, нередовно похађање ППП утиче на слабија постигнућа код деце ромске националности што доводи до тога да нису на прави начин припремљена за полазак у школу и имају слабије предзнање, што касније доводи до осипања из система образовања. Постојећи налази указују на то да је укљученост деце и младих из ромске заједнице у образовни систем незадовољавајућа, нарочито у средњошколском и високошколском образовању.</p> <p>Истраживање вишеструких показатеља о положају жена и деце у Републици Србији, указују да је тек 80% деце из ромских насеља која су похађала први разред основне школе похађало и предшколски припремни програм (код опште популације обухват је 98%), а само 69% ромске деце кренуло је у први разред основне школе на време (код опште популације је 97%), 64% деце ромске националности заврши основну школу (код опште популације је 93%).</p>			

	„Одустајање ромске деце из образовног система је деценијски проблем на којем је у протеклом периоду заиста много урађено, а у оквиру њега је посебно потребно обратити пажњу на проблем одустајања ромских девојчица. Похађање основне школе је донекле уједначено између дечака и девојчица, док се право осипање уочава по завршетку основног образовања и уписа у средње школе, када су девојчице у знатно лошијем положају од својих вршњака. Узроци одустајања девојчица од образовања су оптерећени традиционалним положајем жена у патријархалним породицама, где се често чује став да женском детету није потребна школа, јер ће се удати, рађати децу и водити (туђе) домаћинство (па се породици „не исплати“ да је школује)” ¹ .					
Активност 1.2.1.	Набавка услуге ангажовања асистента за помоћ и подршку ученицима ромске националности приликом уписа у образовно-васпитне установе, подршку у учењу и спречавању нередовног похађања наставе					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја маја 2025.	Општина Врбас;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; НВО;	Набавка услуге преко НВО или Агенције (или уговором о делу са асистентом); Асистент ће се ангажовати током реализације ОП, а најдуже до краја септембра 2025. године;	/	330.000,00	330.000,00
Активност 1.2.2.	Састанак Мобилног тима са образовним институцијама и дефинисање подршке школама, деци, ученицима и родитељима од стране педагошког асистента за рад са ромском децом					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја маја 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Чланови МТ; Основне школе; Средња школа; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Представник ДЗ као члан МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.3.	Теренски рад асистента и прикупљање (процена) броја деце ромске националности стасале за упис у ППП узраста од 5,5 до 6,5 година, кроз обилазак породица, прикупљање података и утврђивање броја деце стасале за упис у први разред ОШ					

¹ Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године:

Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	ЈПУ; Представник ДЗ као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.4.	Стручна подршка родитељима приликом уписа деце у ППП и први разред ОШ; Промоција значаја образовања и информисање родитеља деце ромске националности о важности укључивања деце у систем предшколског и основног образовања;					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	ЈПУ; Представник Дома здравља као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.5.	Прикупљање (процена) броја деце ромске националности која похађају 8. разред ОШ и подршка приликом уписа у први разред СШ; Информисање ученика о коришћењу механизма афирмативних мера (разговори ПА са ученицима и родитељима)					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе; ЈПУ; Представник Дома здравља као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.6.	Прикупљање података о броју уписане деце ромске националности у ППП, први разред ОШ и први разред СШ					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја августа 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

Активност 1.2.7.	Реаговање педагошког асистента, Мобилног тима и интервенисање код родитеља чија деца нису уписана у законском року у ППП и први разред ОШ уз теренску посету породицама и учешће члана МТ из ЦСР					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја августа 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.8.	Прикупљање коначног броја уписане деце ромске националности у ППП, први разред ОШ и први разред СШ					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 5. септембра 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.9.	Наставак рада педагошког асистента теренским обилазком породица и вођење индивидуалних разговора са родитељима, ученицима и децом о значају образовања, као и правима из области образовања; Промоција могућности конкурисања ученика средњих школа ромске националности за стипендије код Министарства просвете; Подршка ученицима СШ у попуњавању формулара преко онлајн портала приликом конкурисања за ученичке стипендије;					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано, до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; Средња школа; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.10.	Континуирано праћење редовности похађања наставе ученика ромске националности у ППП, ОШ и СШ на територији општине Врбас; Рад педагошког асистента са децом и ученицима ромске националности и пружање додатне подршке у учењу уз промоцију позитивних примера образованих Рома					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно

Континуирано, до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; Средња школа; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.11.	Прикупљање података о броју ученика ромске националности који не похађају редовно ППП и основну школу, припрема списка и плана обиласка породица у сарадњи са свим ОШ и члановима МТ					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током школске године;	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.12.	Спречавање нередовног похађања наставе деце и ученика ромске националности посетама породицама и организовањем разговора са родитељима у оквиру ОШ уз учешће представника ЦСР у циљу представљања права и обавеза родитеља					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током школске године;	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.13.	Додатна подршка ученицима ромске националности у учењу и поправљању слабих оцена, као подшка ученицима од стране асистента у припреми и учењу за полагање поправних испита					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током школске године;	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.14.	Припрема извештаја и прикупљање података о броју уписаних у ППП, ОШ и СШ за школску 2025/2026. годину; Достављање финалног извештаја о раду педагошког асистента, укључујући број теренских посета, број одржаних индивидуалних разговора са родитељима, ученицима, број и обухват ученика којима је педагошки асистент пружио подршку					
Период/Рок	Носиоци	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		

	Одговорна особа /организација			Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја септембра 2025.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе; Средња школа; ЈПУ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Веза са политикама инклузије Рома / стратегијом вишег реда	<i>Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године:</i> Посебни циљ 7: Побољшан приступ Рома и Ромкиња правима и услугама у социјалној заштити. Мера 7.1. Јачање улоге и капацитета јавног сектора за развој и примену социјалних политика, права и услуга које одговарају на потребе појединаца и породица Мера 7.2. Повећање информисаности Рома и Ромкиња о могућностима остваривања права и услуга из области социјалне заштите и остваривање права и услуга. 7.1.4. Спровођење акредитованих програма обуке које одговарају потребама појединаца и породица ромске популације. 7.2.2. Истраживање о расположивости програма и услуга на локалном нивоу у вези са остваривањем права и услуга Рома и Ромкиња у области социјалне заштите.					
Општи циљ	Општи циљ Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022. до 2030. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма, и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва.					
Посебан циљ/еви	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2025. до 2027. године: 3.3.4. Обука за Роме и Ромкиње за пружање услуга из области социјалне заштите (помоћ у кући, неговатељице, и др.)					
Водећи индикатор 2.1. за 2025. годину	Најмање 20 заинтересованих из ромске заједнице успешно завршило обуку за пружање услуга из области социјалне заштите (помоћ у кући, неговатељице)					
	Почетни показатељи	Показатељи исхода	Остварена вредност	Средства верификације		
	<ul style="list-style-type: none"> Број Рома на основу пописа становништва из 2022. године износи 336 (М 162, Ж 174); Ромска заједница не користи услуге из права на социјалну заштиту; 	<ul style="list-style-type: none"> Најмање 20 заинтересованих из ромске заједнице успешно завршило обуку за пружање услуга из области социјалне заштите (помоћ у кући, неговатељице); 		<ul style="list-style-type: none"> Извештај Мобилног тима; Листа корисника који су завршили обуку за неговатеље; 		

						<ul style="list-style-type: none"> • Фотографије са реализоване обуке;
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	<p>Приоритетне циљне групе у области социјалне заштите су деца и млади, породица, особе са инвалидитетом, старије особе, Роми, повратници враћени по Споразуму о реадмисији, избегла, прогнана и интерно расељена лица. Мобилни тим ће извршити мапирање потреба у ромској заједници у циљу процене заинтересованости лица за обуку за герентодомаћице. Након тога ће информисати ромску заједницу кроз теренске посете насељима о могућностима укључивања у обуку за герентодомаћице.</p> <p>Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву, а право на различите врсте материјалне подршке се остварује ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника (члан 5).</p> <p>Законом о социјалној заштити² је утврђено да је социјална заштита организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.</p>					
Активност 2.1.1.	Набавка услуге за реализацију обуке из области социјалне заштите (помоћ у кући, неговатељице) за 20 заинтересованих из ромске заједнице у сарадњи са НВО Каритас (који има акредитован програм обуке)					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор -СКГО	Укупно
До краја јуна 2025.	Општина Врбас; Представник ЦСР као члан МТ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; НВО; Каритас;	Услуга реализације обуке са Каритасом који има акредитован програм обуке	/	200.000,00	200.000,00
Активност 2.1.2.	Прикупљање података о заинтересованости из ромске заједнице за укључивање у обуку из области социјалне заштите (помоћ у кући, неговатељице)					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор -СКГО	Укупно
До краја јуна 2025.	Општина Врбас; Представник ЦСР као члан МТ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; НВО; Каритас;	/	/	/	/

² Службени гласник РС”, број 24/11.

Активност 2.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> - Реализација обуке за 20 корисника из ромске заједнице из области социјалне заштите (помоћ у кући, неговатељице) - Праћење редовности похађања обуке; - Дефинисање могућности запошљавања полазника обука кроз развијање услуге помоћ у кући или у сарадњи са лиценцираним пружаоцима услуге 					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор -СКГО	Укупно
До краја септембра 2025.	Општина Врбас; Представник ЦСР као члан МТ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; НВО; Каритас;	/	/	/	/
Активност 2.1.4.	Припрема ивештаја о реализацији водећег индикатора и достављање фотографија и листе корисника који су завршили обуку					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор -СКГО	Укупно
До краја септембра 2025.	Представник ЦСР као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; НВО; Каритас;	/	/	/	/

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Веза са политикама инклузије Рома / стратегијом вишег реда	<p><i>Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године:</i></p> <p>Посебни циљ 5: Унапређено здравље Рома и Ромкиња уз једнак приступ квалитетним здравственим услугама и омогућено пуно остваривање права на здравље без дискриминације, нарочито у кризним ситуацијама, у здравственом систему Републике Србије.</p> <p>5.1.4. Организовати вакцинацију деце ромске националности према календару вакцинације РС.</p> <p>5.2.2. Организовање превентивних прегледа за Ромкиње и Роме у свим старосним добима.</p> <p>5.2.4. Организовање здравствено-информативно-едукативних радионица у насељима у безбедном окружењу (здрави стилови живота, болести зависности, хронична обољења као и радионице о вакцинацији).</p> <p>Мера 5.2. Развијање и спровођење информативно-едукативних програма намењених Ромима и Ромкињама.</p> <p>Мера 5.4. Учинити доступним услуге здравственог система и здравствене заштите Ромима и Ромкињама, без дискриминације, ради смањења неједнакости у здрављу.</p>
---	---

	5.4.6. Повећање броја редовних превентивних гинеколошких прегледа за труднице. 5.4.8. Повећање броја посета патронажне службе мајкама у ромским насељима.			
Општи циљ	Општи циљ Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022. до 2030. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма, и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва.			
Посебан циљ/еви	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2025. до 2027. године: 4.1.1. Ангажовање ромске здравствене сараднице 4.2.2. Индивидуално информисање ромске популације о здравственој заштити 4.3.1. Организовање акција превентивних прегледа Рома и Ромкиња 4.3.2. Директна подршка Ромима и Ромкињама у остваривању права из области здравствене заштите 4.3.3. Обилазак и здравствена подршка Ромима и Ромкињама старијим од 65+			
Водећи индикатор 3.1. за 2025. годину	Промоција здравља и едукација ромске заједнице у Куцури, Змајеву и Врбасу ангажовањем ромске здравствене сараднице у сарадњи са Еванђеоском црквом			
	Почетни показатељи <ul style="list-style-type: none"> • Број Рома на основу пописа становништва из 2022. године износи 336 (М 162, Ж 174); • Недовољна информисаност ромске заједнице из области права на здравствену заштиту; • Ромска заједница нередовно обавља превентивне прегледе; 	Показатељи исхода <ul style="list-style-type: none"> • Број посета здравствене сараднице ромским породицама уз едукацију о здравственој заштити; • Број едукованих лица ромске националности кроз рад здравствене сараднице; • Број информисаних лица кроз рад здравствене сараднице; • Број лица упућених на превентивне прегледе; • Број и врста реализованих превентивних прегледа ромске заједнице; 	Остварена вредност	Средства верификације <ul style="list-style-type: none"> • Извештај о раду здравствене сараднице; • Фотографије са теренског рада здравствене сараднице, реализације едукација и информисања;
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	У оквиру унапређења здравствене заштите ромске популације, која је неодвојива од побољшања животног окружења у ромској заједници, посебан значај ће се посветити унапређењу здравствене заштите жена у репродуктивном периоду. Такође, веома је важно радити на подизању свести и знања о унапређењу репродуктивног здравља жена. У оквиру овог задатка веома је важно радити и са мушкарцима у циљу повећања свести о важности обављања редовних превентивних гинеколошких прегледа њихових супруга. Просечна старост ромских жена и мушкараца је за 14, односно 12 година нижа од просечне старости жена и мушкараца опште популације. С обзиром на раширеност фактора који негативно утичу на стање здравља у ромској популацији као што су сиромаштво, лоши животни			

	услови и друштвена искљученост постоји неопходност предузимања активности на повећању знања и информисања о правима на здравствену заштиту, о здрављу и здравим стилovima живота у ромској популацији. Смртност код ове популације виша је него код осталих етничких група. Просечан животни век Рома у Србији вишеструко је мањи у односу на већинско становништво, просечно трајање живота је 12 година краће у поређењу са просеком у Републици Србији. Процењена стопа смртности одојчади међу децом у ромским насељима износи 13 на хиљаду живорођене деце, што је дупло већа стопа од националног просека.					
Активност 3.1.1.	Набавка и уговарање услуге за реализацију здравствено-васпитног рада са ромском заједницом у сарадњи са Еванђеоском црквом					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја маја 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; ДЗ; Ромски здравствени сарадник;	Набавка услуге здравственог сарадника у сарадњи са Еванђеоском црквом; Услуга се односи на реализацију активности до краја септембра 2025.	245.000,00	55.000,00	300.000,00
Активност 3.1.2.	Реализација здравствено васпитног рада са ромском заједницом – Рад са женама о важности редовног обављања превентивних прегледа репродуктивног здравља жена (Информисање и упућивање на превентивне прегледе)					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква; Ромски здравствени сарадник; ДЗ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; Патронажна служба;	/	/	/	/
Активност 3.1.3.	Реализација здравствено-васпитног и едукативног рада са ромском заједницом кроз школу родитељства у сарадњи са патронажном службом					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно

Континуирано до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква; Ромски здравствени сарадник; ДЗ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; Патронажна служба;	/	/	/	/
Активност 3.1.4.	Реализација активности у оквиру базара здравља, организовање акција превентивних прегледа Рома и Ромкиња					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква; Ромски здравствени сарадник; ДЗ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; Патронажна служба;	/	/	/	/
Активност 3.1.5.	Реализација акција превентивних прегледа међу ромском заједницом (ултразвучни прегледи, вађење крви; мерење крвног притиска и шећера у крви и по потреби упућивање на специјалистичке прегледе)					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква; Ромски здравствени сарадник; ДЗ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; Патронажна служба;	/	/	/	/
Активност 3.1.6.	<ul style="list-style-type: none"> - Реализација здравствено-васпитног рада и превенције здравља са старим лицима у ромској заједници - Индивидуално информисање ромске популације о здравственој заштити - Подршка Ромима и Ромкињама у остваривању права из области здравствене заштите 					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано до краја септембра 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква; Ромски здравствени сарадник; ДЗ;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура; Патронажна служба;	/	/	/	/

Активност 3.1.7.	Припрема извештаја о водећем индикатору и достављање извештаја здравствене сараднице о раду са подацима који укључују: достигнут број корисника кроз информисање, кроз едукацију, број упућених корисника на превентивне прегледе и број реализованих превентивних здравствених прегледа					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја септембра 2025.	Општина Врбас; Еванђеоска црква; Ромски здравствени сарадник;	ДЗ; Патронажна служба;	/	/	/	/

	Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Субтотал – област образовање	195.000,00	330.000,00	525.000,00
Субтотал – област социјална заштита	/	200.000,00	200.000,00
Субтотал – област здравствена заштита	245.000,00	55.000,00	300.000,00
Укупна вредност предвиђених средстава (РСД) за реализацију активности МТ у свим областима Оперативног плана за инклузију Рома	440.000,00	585.000,00	1.025.000,00